

18.05
2024

ZWIEDZANIE
W GODZINACH:
18.00 - 00.00

WSTĘP WOLNY
sala widowiskowa

DWUDZIESTA EDYCJA

NOC MUZEÓW

W CENTRUM KULTURY W ŁOMIANKACH

W KRAINIE MOTYLI

O wystawie:

Zbiór motyli jest efektem wieloletniego kolekcjonowania i stanowi prawdziwe arcydzieło. Liczy sobie około 30 000 osobników, z czego aż 18 000 to wyjątkowe motyle dzienne. To dzieło nie tylko zakupów czy wymiany z innymi pasjonatami, lecz także owoc osobistego zaangażowania w liczne wyprawy naukowe i prywatne. Kolekcja ta obejmuje prawie wszystkie kluczowe gatunki motyli, zarówno dziennych, jak i nocnych, zwłaszcza pochodzących z rodzin o najbardziej efektownym ubarwieniu, takich jak Uraniidae czy Saturnidae.

Jedną z największych atrakcji tej kolekcji jest nie tylko obecność najpiękniejszych motyli świata, ale także bogactwo aberracji oraz niezwykle rzadkich podgatunków i ras. Wśród eksponatów znajdują się także te, które już w naturze są zagrożone wyginięciem, jak na przykład *Charaxes* z wyspy Sao Thome, gdzie lasy zostały wycięte, a motyle zniknęły. Jest to największa tego rodzaju kolekcja w Polsce oraz jedna z największych prywatnych kolekcji na świecie.

Jeden z motyli odkryty przez Andrzeja Podgórskiego, będący jedynym znanym przedstawicielem gatunku, obecnie znajduje się w kolekcji British Museum. Na cześć odkrywcy został nazwany jego imieniem.

www.kultura.lomianki.pl

STOLICA
WOLNEGO
CZASU

- 01 AGRIAS** - Występuje w Ameryce Południowej. Chociaż istnieje prawdopodobnie tylko pięć gatunków z rodzaju Agrias (Nymphalidae) to wskutek bardzo dużej zmienności lokalnej, polimorfizmu i paralelizmu opisano setki różnych form.
-
- 02 PREPONA** - Osiąga od 8 do 10,8 cm rozpiętości skrzydeł. Skrzydła czarne z metalicznie zielononiebieskim, zmiennym wzorem. Spód skrzydeł szarobrązowy z ciemnobrązową przepaską przez środek. Zamieszkują lasy tropikalne. Gąsienice żerują na liściach flaszowcowatych. Owady dorosłe są aktywne za dnia, a podczas lotu wydają charakterystyczny trzeszczący dźwięk. Występuje od południowo-wschodniego Meksyku, przez m.in. Honduras, Panamę, Boliwię i Peru, po Brazylię i Surinam.
-
- 03 PANACEA** - Występuje w Ameryce Północnej i Południowej. Nazwa pochodzi od córki Asklepiosa.
CATENOPHELE - jest to rodzaj motyla z rodziny rusałkowatych. Zamieszkuje Meksyk, Amerykę Środkową, Południową. Motyl ten osiąga 70-75 mm rozpiętości skrzydeł.
-
- 04 IXIAS** - bielinkowate, rodzina motyli z podrzędu Glossata. Liczy około 1100 opisanych gatunków. Występuje prawie cały świat. Niektóre gatunki są postrzegane jako szkodniki, jak np. w Polsce Bielinek Kapustnik.
HEBOMOIA - Motyl ten występuje w Azji.
-
- 05 DELIAS hyparete** - Pochodzenie: Sri Lanka, Indie, Jawa, Sumatra. Rozpiętość skrzydeł to 6-7 cm.
-
- 06 DELIAS NYSA** - Należy do rodziny Peridae. Występuje w Australii. Rozpiętość skrzydeł to 50 mm.
-
- 07 LYCAENA** - Modraszki (Lycaenidae) – rodzina motyli dziennych, licząca około 6000 gatunków (z czego na terenie Polski wykazano 49 gatunków). Są to motyle małe lub średniej wielkości (od 1,5 cm do 8 cm rozpiętości skrzydeł), występujące we wszystkich zoogeograficznych krainach świata. W Polsce jest gatunkiem zagrożonym.
ANAEA - Anaea to rodzaj motyli charaxine z rodziny motylkowatych Nymphalidae. Motyle są powszechnie znane jako „leafwings”. Członkowie rodzaju występują w całych Stanach Zjednoczonych, Ameryce Środkowej i na Karaibach. Rodzaj został opisany przez Jacoba Hübnera w 1819 roku i wcześniej obejmował 225 różnych gatunków motyli.
-
- 08 CHARAXES** - motyl z rodziny rusałkowatych i podrodziny Charaxinae. Samiec o rozpiętości skrzydeł od 38 lub 43 mm do 45 lub 46 mm. Samica rozpiętości skrzydeł ma od 46 do 50 mm. Gatunek endemiczny dla zalesionych terenów Madagaskaru.

- 09 PARANTICA** - Wyróżnia się 2 gatunki, ale żaden nie wykazuje stałych znaczeń czy siedlisk. W kolekcji British Museum są okazy *Parantica aglea aglea* z Birmy oraz inny, *Parantica aglea melanoides*, z Mysore. Rozpiętość skrzydeł 70–100 mm. WYSTĘPOWANIE: *Parantica aglea aglea*: Sri Lanka, Ghaty Zachodnie do Pune i Niligiris. *Parantica aglea melanoides*: Himalaje od Kaszmiru do Nepalu, Sylhet, Assam, Cachar, Chittagong, Arrakan, Birma, Tenasserim.
-
- 10 DANAUS CHRYSIPUS GLIPPUS** - wędrowny motyl z rodziny Nymphalidae. Występuje na obszarze od Kanady po Argentynę, a także na Hawajach, w Indonezji, Australii i Europie. Długość od głowy do końca odwłoka: do 3 cm. Rozpiętość skrzydeł: maksymalnie 10 cm. Gatunek motyla z rodziny rusałkowatych, podrodziny danaidowatych. Występuje w Afryce, Azji, na niektórych wyspach Oceanu Spokojnego i w Australii. Nie jest sklasyfikowany przez IUCN.
-
- 11 PLEXIPUS** - *Danaus plexippus* - wędrowny motyl z rodziny Nymphalidae nazywany danaidem wędrownym, monarchem lub monarchą. Występuje na obszarze od Kanady po Argentynę, a także na Hawajach, w Indonezji, Australii i Europie.
-
- 12 APPIAS** - gatunek motyla z rodziny bielinkowatych. Motyl o rozpiętości skrzydeł od 7 do 7,5 mm. Wierzch skrzydeł o jednolicie pomarańczowym tle z żółtym cieniowaniem przy krawędzi wewnętrznej skrzydła tylnego i czarnym użytkowaniu skrzydła przedniego. Gatunek orientalny, rozsiedlony od północnych Indii po Indonezję, Filipiny i Tajwan.
-
- 13 ASCIA** - rodzaj motyli z rodziny motylowatych (Pieridae). Jest monotypowy, reprezentowany przez pojedynczy gatunek *Ascia monuste*, powszechnie znany jako wielki południowy biały, u tego gatunku płcie mogą się różnić, przy czym samica jest jasna lub ciemna. Występuje od wybrzeży Atlantyku i Zatoki Meksykańskiej w Stanach Zjednoczonych i na południe do Argentyny. Wędruje wzdłuż południowo-wschodniego wybrzeża Stanów Zjednoczonych, z zabłąkanymi do Maryland, Kansas i Kolorado.
-
- 14 PHOEBIS** - motyl dzienny z rodziny bielinkowatych (Pieridae). Rozpiętość skrzydeł 7-8 cm, u samców pomarańczowa plama na przednim skrzydle, u samic – brązowe plamki na brzegach. Spód różowy lub purpurowy. Jasnozielona gąsienica. Południe Brazylii, Ameryka Środkowa, północ Florydy (czasem aż po Nowy Jork).
-
- 15 PROTOGRAPHIUM** - gatunek motyla z rodziny paziowatych. Ciało czarno-białawe. Skrzydła czarno-białe z czerwoną i niebieskimi plamami i długim ogonkiem na tylnym skrzydle. Czarne przepaski szerokie. Ten piękny motyl występuje w Ameryce Północnej i na Kubie. Nie ma żadnych informacji na temat trybu jego życia czy odżywiania.

16 IDEA - Rozpiętość skrzydeł tego motyla wynosi ok. 9,5–10,8 cm. Skrzydła są przezroczyste, szaro-białe, oznaczone czarnym, charakterystycznym wzorem. Ich odwłok jest smukły i delikatny. Poruszają się lotem ślizgowym, raczej powolnym. Gąsienica tego motyla jest czarna, pokryta żółtymi i czerwonymi plamkami. Występowanie: Indie, Filipiny, Malezja, Australia, Tajwan.

17 DANAID - wędrowny motyl z rodziny Nymphalidae nazywany danaidem wędrownym, monarchem lub monarchą. Występuje na obszarze od Kanady po Argentynę, a także na Hawajach, w Indonezji, Australii i Europie. Długość od głowy do końca odwłoka: do 3 cm. Rozpiętość skrzydeł: maksymalnie 10 cm. Długość życia: 3-4 tygodnie, u pokolenia zimującego: 7–8 miesięcy. Monarcha jest motylem dobrze znanym ze względu na to, że populacje z Ameryki Północnej odbywają masowe migracje. Na jesieni lecące na południe motyle mogą pokonywać odległość nawet ok. 3000 km. W trakcie swoich wędrówek orientują się w terenie, wykorzystując kąt padania światła słonecznego. W dni pochmurne, gdy jest to utrudnione, potrafią utrzymać stały kierunek lotu, wykorzystując zmysł magnetyczny.

18 CALINAGA Oczennicowate, oczennice (Satyrinae) – podrodzina owadów z rzędu motyli i rodziny rusatkowatych. Motyle te mają czułki zwykle krótsze od połowy długości skrzydła przedniego, spłaszczone i dość długie przyoczek, przednie odnóża o zredukowanych rozmiarach (pozostałe normalnie wykształcone), trójkątne przednie skrzydła z silnie łukowatymi brzegami przednimi oraz owalne lub prawie koliste skrzydła tylne. W użytkowaniu przedniego skrzydła występuje pięć żyłek radialnych, a żyłka subkostalna, kostalna i aksylarna są u nasady nabrzmiate. Gąsienice mają ciała zgrubiałe pośrodku, o okrągłej głowie i z dwoma wyrostkami w tylnym końcu.

HETERONYMPHA - to gatunek motyla z rodziny Nymphalidae, endemiczny dla południowej połowy Australii. Rozpiętość skrzydeł wynosi około 60 milimetrów dla samców i 70 mm dla samic. Larwy żywią się gatunkami Poaceae, w tym *Brachypodium distachyon*, *Cynodon dactylon*, *Ehrharta erecta*, *Poa poiformis*, *Microlaena stipoides*, *Poa tenera* i *Themeda triandra*. Pospolity motyl brunatny pojawia się dziesięć dni wcześniej niż 65 lat temu z powodu skutków zmian klimatycznych.

19 OLERIA (Greta) – rodzaj motyli z rodziny przezierników, nazwany przez Arthura Francisa Hemminga w 1934 roku. Należą do rodziny motyli szcotkowatych, Nymphalidae, i występują w Ameryce Środkowej, Ameryce Południowej i na Karaibach. Jest znany ze swoich unikalnych przezroczystych skrzydeł, które pozwalają na kamuflaż bez rozległej pigmentacji. Nazywa się go potocznie *Glass Wing Butterfly* czyli motyl szklanoskrzydły. Motyl występuje głównie w Ameryce Centralnej i północnych regionach Ameryki Południowej, z wystąpieniami w Ameryce Północnej. Podczas gdy jego skrzydła wydają się delikatne, motyl jest w stanie unieść do 40 razy większą od swojej masę. Dorosłego motyla Greta oto można rozpoznać po jego przezroczystych skrzydłach z nieprzezroczystymi, ciemnobrązowymi obwódkami zabarwionymi na czerwono lub pomarańczowo.

20 MECHANITIS - rodzaj motyli z plemienia Ithomiini, powszechnie znanych jako tygrysie skrzydła. Zostały nazwane przez Johana Christiana Fabriciusa w 1807 roku. Należą do rodziny motyli zaroślowych, Nymphalidae. Członkowie rodzaju *Mechanitis* zostali nazwani ze względu na maszynowy metaliczny wygląd poczwarki u niektórych gatunków, takich jak *Mechanitis polymnia*. Poczwarki mają odblaskową powłokę chitynową o metalicznym wyglądzie. Motyle z rodzaju *Mechanitis* są obfite i niesmaczne. Dojrzałe motyle *Mechanitis* z rodzaju mają kolory ostrzegawcze, które są czarnym, pomarańczowym i żółtym. Mają też tygrysie wzory na skrzydłach. Motyl otrzymuje nazwę *Mechanitis* od poczwarek z rodzaju, które mają jakość podobną do maszyny. Są to cienkie i małe motyle z zaokrąglonymi skrzydłami i długimi żółtymi czułkami.

21 HERCULES – nocny motyl z rodziny pawicowatych, uznawany za trzecią pod względem wielkości ćmę świata (po *Coscinocera hercules* i *Thysania agrippina*) i z tego powodu często spotykany w hodowlach. W naturze występuje w Azji Południowo-Wschodniej, w południowych Chinach i Indonezji. prowadzi nocny tryb życia, żerując na liściach wielu drzew i krzewów, natomiast w dzień przesiaduje z rozłożonymi skrzydłami, na pniach. Rysunek z plam i pasków o różnych odcieniach brązu i czerwieni oraz zewnętrzna, górna krawędź skrzydeł przypominają głowę węża, zapewne dla zmylenia i odstraszania napastników. Skrzydła osiągają powierzchnię 400 cm² przy rozpiętości 25-30 cm. Samice są większe od samców i mają biczykowate, gładkie czułki, podczas gdy u samców są one wyraźnie pierzaste.

22 ELZUNIA - gatunek motyla z rodziny nimfalowatych (Nymphalidae), podrodziny Danainae, tribus Ithomiini. *Elzunia humboldt* ma rozpiętość skrzydeł około 80–85 milimetrów. Gatunek ten jest dość zmienny w zależności od podgatunku. Górne strony skrzydeł są czarne, z serią małych białych plamek na brzegach. U nasady tylnych skrzydeł zwykle znajduje się szeroki żółty pasek, podczas gdy pośrodku przednich skrzydeł zwykle znajduje się jedna lub więcej białych plam. Spód skrzydeł ma podobny wzór do górnych, ale podstawowy kolor jest czerwony zamiast czarnego, a tylne skrzydła mają zwykle dwie serie białych plam. Gatunek ten można znaleźć w Kolumbii, Ekwadorze i Peru.

23 APPIAS - gatunek motyla z rodziny bielinkowatych. Motyl o rozpiętości skrzydeł od 7 do 7,5 mm. Wierzch skrzydeł o jednolicie pomarańczowym tle z żółtym cieniowaniem przy krawędzi wewnętrznej skrzydła tylnego i czarnym użytkowaniu skrzydła przedniego. Ponadto u samic skrzydła czarno obrzeżone, a tylna para z czarną przepaską. Wierzchołek przedniego skrzydła ostro zakończony. Gatunek orientalny, rozsiedlony od północnych Indii po Indonezję, Filipiny i Tajwan.

24 PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii (wzdłuż wybrzeża Queenslandu), na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł ok. 12-14 cm.

25 ZEUXIDIA - Zeuxidia to rodzaj bardzo dużych motyli z rodziny Nymphalidae. Są to motyle "liściaste" z tajemniczym brzuszным wzorem. Występowanie: Indomalajska Birma przez Indochiny i Filipiny po Sumatrę, Jawę i Borneo.

26 THAUMANTIS - *chwała dżungli* to motyl występujący w Azji Południowej, należący do podrodziny Morphinae z rodziny motyli szcotożonogich. Chwała dżungli rozciąga się od Sikkimu po Birmę. Podgatunek występuje na Tajwanie i podejrzewa się, że motyl występuje również w północnej Tajlandii i północnym Wietnamie. Samce i samice mają górną stronę ciemnobrązową; przednie skrzydło z szerokim, pięknie opalizującym niebieskim pasem dyskowym od dolnej żyły 8 do grzbietu, rozciągającym się ku tyłowi w kierunku podstawy skrzydła, na zewnątrz nasyconym błyszczącym srebrzystym połyskiem. Tylnie skrzydło z środkową, podobną, nieco zaokrągloną łata, zewnętrzny srebrzysty połysk bardzo błyszczący, u świeżych okazów niebieski rozprzestrzeniający się ku nasadzie skrzydeł. Spód bogaty, jedwabiste brązowy, końcowe brzegi skrzydeł szeroko jaśniejsze, usiane liliowymi łuskami w pobliżu do wewnątrz dobrze zaznaczonej, bardzo bladobrązowo-żółtej falistej linii. Podstawowe pięć szóstych skrzydeł wyraźnie ciemnieje na zewnątrz. Przednie skrzydło z dwiema parami poprzecznych, falistych, ciemnych, wąskich pasów w poprzek komórki, po których następuje ukośny dyskowy podobny pas. Tylnie skrzydło z dwoma podobnymi poprzecznymi pasami rozchodzącymi się ku tyłowi, owalną żółtawobiałą plamą. Anteny czerwone: głowa, klatka piersiowa i brzuch brązowe. Płeć męska drugorzędna oznacza małą kępkę włosów erekcyjnych, nie pokrywającą najwyraźniej żadnych wyspecjalizowanych łusek, w pobliżu podstawy żyły podżebrowej na górnej stronie tylnego skrzydła.

AMATHUSIA - (Amathusiidae) – rodzina motyli dziennych występujących w Indoaustralii, obecnie włączona do rodziny Nymphalidae. Do Amathusiidae zaliczano ok. 100 gatunków. Rozpiętość ich skrzydeł waha się od ok. 6 cm do 15 cm. Cechą charakterystyczną tych motyli jest obecność plamek ocznych na spodniej stronie skrzydeł. Skrzydła mają dość duże i szerokie w porównaniu do wielkości ciała. Gąsienice mają na ciele pęczki włosów oraz wyrostki na głowie i tylnym segmencie ciała. Żerują głównie na bambusach i palmach. Niektóre gatunki gąsienic żyjące na palmach mogą pojawić się w takiej ilości, że potrafią je całkiem pozbawić z liści. Motyle zaś nie przylatują do liści i kwiatów, lecz do gnijących owoców, fermentującego soku drzew i odchodów bydła.

27 STICHOPHTALMA - rodzaj motyli z rodziny nimfaliowatych (Nymphalidae). To rodzaj motyli z rodziny Nymphalidae zwanych królowymi dżungli. Członkowie są ograniczeni do Indii, Chin i Azji Południowo-Wschodniej.

28 APURIA - gatunek motyla dziennego z rodziny bielinkowatych (Pieridae). Skrzydła o rozpiętości 58–64 mm, (56–68 mm), białe z wyraźnie zaznaczonymi żyłkami. Żółte jaja są składane w złożach na liściach roślin pokarmowych. Gąsienice żerują od początku sierpnia do jesieni, a następnie po przezimowaniu pomiędzy połączonymi oprzędem liśćmi do czerwca. Gąsienice żerują grupowo. Przepoczwarczenie następuje w poczwarkach przyczepionych do pnia lub gałęzi rośliny żywicielskiej. Żywią się nektarem.

PAPERONIA - pospolity wędrowiec lub wędrowiec malajski, to średniej wielkości motyl z rodziny Pieridae, czyli żółto-biały, występujący w Indiach i Azji Południowo-Wschodniej. Motyl występujący w Indiach jest czasami uważany za odrębny gatunek, *Pareronia hippia*.

29 CASTNIA - *Castniidae* lub *castniidae* to mała rodzina ciem licząca mniej niż 200 gatunków. Większość z nich to gatunki neotropikalne, niektóre w Australii i kilka w Azji Południowo-Wschodniej. Są to średniej wielkości do bardzo dużych, zwykle z szarymi, tajemniczo zaznaczonymi przednimi skrzydłami i jaskrawo ubarwionymi tylnymi skrzydłami. Mają maczugowate czułki, latają w ciągu dnia i często są mylone z motylami. Rzeczywiście, niektóre poprzednie systemy klasyfikacji umieszczały tę rodzinę w motylach lub szyperach. Gatunki neotropikalne są powszechnie znane jako gigantyczne motylkowe, gatunki australijskie i azjatyckie jako słoneczne. Larwy są żywicielami wewnętrznymi, często na korzeniach epifitów lub na liścieniach.

30 EUNICA - rodzaj motyli z rodziny nimfalowatych, występujący w sferze neotropikalnej.

31 MARPESSIA - rodzaj motyli z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Gatunki z tego rodzaju występują w królestwach neotropikalnych i nearktycznych.

32 TIRUMALA - Tirumala to rodzaj motyli szcztokostopych wzniesionych przez Frederica Moore'a w 1880 roku. Jego gatunki występują w Afryce, Azji i Australii. Prowadzi stadne migracje w południowych Indiach. Populacje migrujące składają się prawie wyłącznie z samców. Podczas migracji wykazuje zachowanie określane po angielsku jako *mud-puddling*.

33 IDEOPSIS - *deopsis* to rodzaj nimfalnych motyli z podrodziny Danainae występujących w Azji Południowo-Wschodniej. Duże, smukłe, czarne i jasnoniebieskie lub białe motyle. Ciało wydaje się uderzająco małe i cienkie w porównaniu do dużych skrzydeł. Gatunek ten można znaleźć w Indiach, Sri Lance, Singapurze, Tajlandii, Laosie, Wietnamie, Hainan, Południowej Birmie czy Sumatrze, Jawie i Małych Wyspach Sundajskich. Motyle te zamieszkują szereg siedlisk, ale szczególnie występują na skraju lasów deszczowych lub plantacji oraz na przybrzeżnych obszarach namorzynowych. Rozpiętość skrzydeł sięga 70–80 milimetrów. Motyl jest dość podobny do ciemnego szklatego tygrysa (*Parantica agleoides*). Poprzeczny czarny pasek w komórce przedniego skrzydła, przecinający jedną z białych smug, odróżnia niebieskiego szklatego tygrysa od drugiego. Podobnie jak inne motyle mleczne, jest naśladowany przez *Chilasa clytia* (Papilionidae).

34 PRIONERIS - to mały motyl z rodziny Pieridae, czyli żółto-białych, który występuje w południowych Indiach i Sri Lance. Białý z lekkim zielonkawym odcieniem. Przednie i tylne skrzydła. Znaki na spodzie słabo widoczne przez skrzydło. Rozpiętość skrzydeł to 86–90 mm.

35 PIERISAPORIA - to motyl z rodziny pieridae, pochodzący z dużej części Kanady i północno-wschodnich Stanów Zjednoczonych. Prawie całkowicie biały motyl często występuje na obszarach zalesionych lub na otwartych równinach. Istnieją dwie formy sezonowe, które odróżniają go od innych podobnych gatunków. Z powodu zmian klimatycznych populacje przemieszczają się dalej na północ.

ANTOCHARIS - gatunek motyla dziennego z rodziny bielinkowatych (Pieridae). Łatwy do rozpoznania. Występowanie: Cała Europa, Azja, aż po Chiny. Pospolity, występuje w całym kraju. Skrzydła o rozpiętości 35-40 mm, z wierzchu białe. Na przednim skrzydle czarna plama wierzchołkowa, na żyłce poprzecznej czarna plamka. Spód skrzydeł biały z zielonkawym deseniem. Wyraźnie zaznaczony dymorfizm płciowy. U samca po obu stronach przedniego skrzydła, w przedniej części pomarańczowa plama. Gąsienica niebieskozielona, od spodu zielona. Po bokach znajdują się białe linie. Głowa zielona. Na ciele znajdują czarne brodawki i krótkie szczecinki.

36 COLOTIS - zwany pomarańczowymi końcówkami lub Arabami, to rodzaj motyli z podrodziny Pierinae występujący głównie w Afryce i południowo-zachodniej Azji. Larwy wszystkich gatunków *Colotis* specjalizują się w roślinach z rodziny Capparaceae.

37 SPINDASIS - Cigaritis to rodzaj motyli z rodziny Lycaenidae. Jego gatunki znajdują się w królestwie afrotropicznym, królestwie Indomalayan i przyległych regionach Azji. Cigaritis obejmuje gatunki, które kiedyś należały do dwóch innych rodzajów: Apharitis Riley i Spindasis Wallengren.

38 APATURA - Dorosłe osobniki mają ciemnobrązowe skrzydła z białymi paskami i plamami oraz mały pomarańczowy pierścień na każdym z tylnych skrzydeł. Samce mają rozpiętość skrzydeł 70–80 mm i mają fioletowo-niebieski połysk spowodowany opalizacją, której brakuje nieco większym (80–92 mm) samicom. Larwy (gąsienice) są zielone z białymi i żółtymi znaczeniami i mają dwa duże "rogi" na przednim końcu i mniejszy na tylnym. Potykany jest w całej w Europie i Azji. Typowe biotopy tego motyla to lasy liściaste i mieszane.

SASAKIA - *Sasakia charonda*, japoński cesarz lub wielki purpurowy cesarz, to gatunek motyla z rodziny nimfalowatych (Nymphalidae). Pochodzi z Japonii (od Hokkaido do Kiusiu), Półwyspu Koreańskiego, Chin, północnego Tajwanu i północnego Wietnamu. Jego rozpiętość skrzydeł wynosi średnio 50 mm dla samców i 65 mm dla samic. Są powszechne w górnych koronach lasów, schodząc tylko w celu żerowania lub znajdowania źródeł soli. Larwy tego gatunku żywią się jagodami wiązki, takimi jak *Celtis jessoensis*, *Celtis japonica* i *Celtis sinensis*. *Sasakia charonda* jest narodowym motylem Japonii.

39 HYPOLIMNA - rodzaj motyli z rodziny motylowatych, powszechnie znanych jako jaja lub diademy. Rodzaj obejmuje około 23 gatunków, z których większość występuje w Afryce, Azji i Oceanii. Jeden gatunek, muchówka jajowata *Danaid*, jest znany z wyjątkowo szerokiego rozmieszczenia na pięciu kontynentach; jest to jedyny gatunek *Hypolimnas* występujący w obu Amerykach.

40 PSEUDOCRAEA - rodzaj motyli z rodziny limienidatych (Limenitidinae). Ich przynależność do plemienia Limenitidini pozostaje do zweryfikowania.

41 PIERELLA - rodzaj motyli z podrodziny Satyrinae z rodziny Nymphalidae, występujący od Meksyku przez Amerykę Środkową do Ameryki Południowej. Gatunki *Pierella* mają większe tylne skrzydła niż przednie, unikalne wśród motyli. Wyjątkowy jest również owalny zielony błysk na przednim skrzydle. Jest to spowodowane dyfrakcją, łuski skrzydeł tworzą siatkę dyfrakcyjną.

42 HYPOLIMNAS - to gatunek motyla z rodziny nimfalowatych, występujący od Madagaskaru po Azję i Australię.

43 TAENARIS - rodzaj motyli z rodziny nimfalowatych, podrodziny Amathusiinae, występujący w całej Australazji, z większością gatunków występujących na Nowej Gwinei. Są powszechnie znane jako motyle sowy. *Taenaris* to efektowne średnie i duże motyle z przeważnie białymi skrzydłami, często z rozległymi plamami czarnego, szarego lub podpalanego ubarwienia.

44 NEPTIS - *Neptis* to duży rodzaj motyli z tropików i subtropików Starego Świata. Wierzchnia strona skrzydeł brunatnoczarna, spód skrzydeł jasnobrunatny. Po obu stronach skrzydeł u obu płci szerokie przepaski utworzone z rzędów białych plam. Delikatny motyl o egzotycznej urodzie.

45 LIMENITIS - gatunek motyla z rodziny nimfalowatych (Nymphalidae). Limenitidini to plemię bardziej znanych "motyli szczotkowatych", ponieważ wiadomo, że siadają na tylnych łapach, podczas gdy pozostałe dwa przednie łapy są zwinięte w kłębek. Te dwie przednie kończyny często mają włosy przypominające szczotki, co jest kluczowym identyfikatorem Nymphalidae. Limenitidini składa się z 25 gatunków pogrupowanych głównie według regionów. Grupa gatunków *Basilarchia*, rozprzestrzeniona w Ameryce Północnej, obejmuje amerykański gatunek białego admirała, *limenitis arthemis*, a także *limenitis archippus*, *limenitis lorquini* i *limenitis weidemeyerii*. Są szeroko rozpowszechnione w całej Ameryce Północnej. *L.a. arthemis* lub biały admirał żyją na dalekiej północy kontynentu, rozciągając się od Nowej Anglii i południowego obszaru Wielkich Jezior aż po różne części Kanady.

46 LEXIAS - to rodzaj motyli żyjących w lasach tropikalnych, które są powszechne w Azji Południowo-Wschodniej i Australazji. Członkowie rodziny motyli szczytkowatych Nymphalidae, rodzaj jest reprezentowany przez około 17 gatunków. Dwa bardzo podobne i współistniejące rodzaje to Tanaecia (wicehrabiowie i hrabiowie) i Euthalia (baronowie i hrabiowie), przy czym ten ostatni wcześniej obejmował niektóre gatunki Lexias. Największe gatunki osiągają rozpiętość skrzydeł około 10 cm.

47 HAMADRYAS - gatunek motyla dziennego z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Rozpiętość skrzydeł 6–7 cm. Skrzydła czarne, pokryte metalicznymi, niebieskimi kropkami. Samice większe od samców. Podczas lotu wydaje charakterystyczny dźwięk. Występuje w Boliwii i Meksyku.

PYRRHOGYRA - należy do rodziny rusałkowatych, występuje od Meksyku do Boliwii.

48 DISMORPHIA - to podrodzina motyli z rodziny Pieridae. Składa się z około 100 gatunków w siedmiu rodzajach, rozmieszczonych głównie w regionie tropikalnym, z których tylko jeden gatunek występuje w Ameryce Północnej, a jeden rodzaj, *Leptidea*, znajduje się w regionie paleearskim.

49 CATOPSILIA - to średniej wielkości motyl pierid występujący w Azji i niektórych częściach Australii. Gatunek zawdzięcza swoją nazwę zwyczajowi migracji. Niektórzy wcześnie autorzy uważali je za dwa odrębne gatunki: *Catopsilia crocale* i *Catopsilia pomona*.

50 DELIAS - rodzaj motyli z rodziny motylowatych. Istnieje około 250 gatunków z rodzaju Delias, występujących w Azji Południowej i Australii. Uważa się, że rodzaj ma swoje ewolucyjne pochodzenie w regionie Australii. Rozpiętość skrzydeł sięga około 60–70 mm. Górne powierzchnie przednich i tylnych skrzydeł są białawe z czarnymi brzegami i rzędem białawych małych plamek na wierzchołku przednich skrzydeł. U samic czarne zewnętrzne krawędzie skrzydeł są szersze niż u samców. Spód skrzydeł jest białawy i czarny w kratkę, z żółtym paskiem na wierzchołku przednich skrzydeł i czerwonym paskiem na środku tylnych skrzydeł.

53 EUPLOEA - Gatunki są na ogół ciemne, często dość czarniawe, z tego powodu powszechnie nazywane są wronami. Jak zwykle w przypadku ich podrodziny, są trujące z powodu żerowania na trojeściach i innych toksycznych roślinach jako gąsienice. Te ostatnie są aposematycznie ubarwione, aby ostrzec drapieżniki przed ich zjedzeniem, a dorosłe motyle są często naśladowane przez niespokrewnione gatunki, które nie są lub są mniej trujące.

PHAENARETE - motyl z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Został opisany przez Johanna Gottlieba Schallera w 1785 roku. Występuje w królestwie Indomalajów i królestwie Australazji.

54 HELICONIUS - obejmuje barwny i szeroko rozpowszechniony rodzaj motyli zaroślowych, powszechnie znanych jako długoskrzydłe lub helikony. Ten rodzaj występuje w tropikalnych i subtropikalnych regionach Nowego Świata, od Ameryki Południowej aż po południowe Stany Zjednoczone. Larwy tych motyli zjadają pnącza męczennicy (Passifloraceae). Dorosłe osobniki wykazują jaskrawe wzory kolorystyczne skrzydeł, które sygnalizują potencjalnym drapieżnikom ich niesmak.

55 ACROPOLIS - rodzaj motyli z podrodziny Satyrinae z rodziny Nymphalidae. Jedyny gatunek z rodzaju, *Acropolis thalia*, występuje w zachodnich subtropikalnych Chinach. Rodzaj został utworzony przez Francisa Hemminga w 1934 roku na podstawie gatunku opisanego przez Johna Henry'ego Leecha w 1891 roku.

56 HIPPARCHIA - motyl dzienny z rodziny rusałkowatych. Rozpiętość skrzydeł od 44 do 45 mm, dymorfizm płciowy wyraźny. Samice mają żółtawą przepaskę na obu parach skrzydeł. Gatunek europejski, w Polsce występuje na terenie całego kraju z wyjątkiem gór. Niezagrożony. Zamieszkuje skraje borów sosnowych, kamieniołomy.

57 EUPLOEA - Gatunki są na ogół ciemne, często dość czarniawe, z tego powodu
58 powszechnie nazywane są wronami. Jak zwykle w przypadku ich podrodziny, są trujące z powodu żerowania na trojeściach i innych toksycznych roślinach jako gąsienice. Te ostatnie są aposematycznie ubarwione, aby ostrzec drapieżniki przed ich zjedzeniem, a dorosłe motyle są często naśladowane przez niespokrewnione gatunki, które nie są lub są mniej trujące.

59 DIAETRIA - motyl dzienny z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Rozpiętość skrzydeł 4-5 cm. Przednie skrzydła intensywnie pomarańczowe, okrążone czarnymi i białymi smugami. Tylne skrzydła o charakterystycznym, czarno-białym rysunku przypominającym liczbę "88". Samice i samce bardzo podobne do siebie. Zielono-żółta gąsienica z kolcami. Występuje w Ameryce Południowej (Brazylia, Peru, Gwatemala).

60 CALLICORE - rodzaj motyli z rodziny nimfelowatych, występujący w strefie tropikalnej.

61 PROTHOE - rodzaj motyli z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Dwa z trzech gatunków są praktycznie ograniczone do zachodniej i środkowej Melanezji, ale najbardziej rozpowszechniony gatunek, *prothoe franck*, występuje w dużej części Azji Południowo-Wschodniej i tak daleko na północny zachód, jak Assam w Indiach.

62 SEPHISA - gatunek motyla z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Został opisany przez Johanna Heinricha Fixsena w 1887 roku. Występuje na rosyjskim Dalekim Wschodzie (Amur, Ussuri), północno-wschodnich Chinach i Korei. Siedlisko składa się z lasów dębowych. Samice występują w koronach drzew, podczas gdy samce, zwykle samotniki, często występują na kałużach. Samica składa jaja w zwiniętym liściu po kilkadziesiąt na raz.

HESTINA - to gatunek motyla z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae) występujący w Azji. Na ogół ma duże rozmiary. Istnieje kilka podgatunków tego motyla: *H. a. assimilis*, *H. a. formosana* (Moore, *H. a. shirakii* (Shirozu, 1955) i *H. a. f. nigrivena* (pijawka).

63 VANESSA - rodzaj motyli z rodziny rusałkowatych. Jego przedstawiciele cechują się wyjątkowo szerokim zasięgiem występowania, a dzięki dużym rozmiarom i kontrastowemu ubarwieniu łatwo rzucają się w oczy. Nazwa rodzaju pochodzi od imienia żeńskiego. Nadał ją entomolog Johan Christian Fabricius. Gatunek kopalny, *V. amerindica*, znany jest z okazu znalezionej w starowanym z Chadronian Florissant Lagerstätte późnego eocenu w Kolorado i współistniał z kilkoma innymi wymarłymi taksonami motyli.

64 NEPTIS - Neptis to duży rodzaj motyli z tropików i subtropików Starego Świata. Wierzchnia strona skrzydeł brunatnoczarna, spód skrzydeł jasnobrunatny. Po obu stronach skrzydeł u obu płci szerokie przepaski utworzone z rzędów białych plam. Delikatny motyl o egzotycznej urodzie.

PANTOPORIA - Pantoporia to rodzaj motyli azjatyckich, czasami nazywanych lascarami. Przeważnie mają paski w kolorze pomarańczowym i czarnym. Gatunki w rodzaju obejmują: *Pantoporia antara* *Pantoporia assamica* – Assam lascar *Pantoporia aurelia*.

65 KALLIMA - to motyl z rodziny nymphalidae, występujący w tropikalnej Azji od Indii po Japonię. Z zamkniętymi skrzydłami bardzo przypomina suchy liść z ciemnymi żyłkami i jest powszechnie przytaczanym przykładem kamuflażu.

66 SALAMIS – to rodzaj motyli nymphalidae. Są powszechnie znane jako masa perłowa i występują w Afryce. Salamina była nimfą w mitologii greckiej, córką boga rzeki Azopusa i Metopy, córki Ladona, innego boga rzeki.

67 HYPOLIMNAS - rodzaj motyli z rodziny motylowatych, powszechnie znanych jako jaja lub diademy. Rodzaj obejmuje około 23 gatunków, z których większość występuje w Afryce, Azji i Oceanii. Jeden gatunek, muchówka jajowata Danaid, jest znany z wyjątkowo szerokiego rozmieszczenia na pięciu kontynentach; jest to jedyny gatunek *Hypolimnas* występujący w obu Amerykach.

SALAMIS – to rodzaj motyli nymphalidae. Są powszechnie znane jako masa perłowa i występują w Afryce. Salamina była nimfą w mitologii greckiej, córką boga rzeki Azopusa i Metopy, córki Ladona, innego boga rzeki.

- 68 EUPTYCHIA** - Podplemię motyli Euptychiina (Lepidoptera: Nymphalidae) to zróżnicowana grupa w obrębie plemienia Satyrini, występująca w całej Ameryce Środkowej i Południowej, oprócz kilku gatunków znanych z Ameryki Północnej. Euptychiina – grupa z przewagą nizin, z wyjątkiem jednego taksonu azjatyckiego.
-
- 69 ELUMNIAS** - to pospolity rodzaj motyli azjatyckich występujący od Indii po Wyspy Salomona. Gąsienice naśladują liście, którymi się żywią. Dorosłe osobniki naśladują niektóre gatunki.
-
- 70 VINDULA** - gatunek motyla z rodziny rusałkowatych, występujący na zalesionych obszarach północnych Indii do Birmy, Bangladeszu, Tajlandii, Laosu, Kambodży, Wietnamu i południowych Chin.
-
- 71 ARGYNNIS** - gatunek motyla dziennego z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Rozpiętość skrzydeł od 58 do 66 mm. Wierzch skrzydeł samicy rudooliwkowy, samca rudy z ciemnymi pasami na żyłkach przedniego skrzydła na których znajdują się skupienia łusek zapachowych. U samic spotyka się formę *valesina* o szarooliwkowym tle skrzydeł. Spód tylnego skrzydła żółto lub szarozielonkawy, ze srebrzystymi przepaskami.
-
- 72 MELITAEA** - gatunek motyla z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Nazwa pochodzi od odkrywcy przyrodnika i wzoru szachownicy na skrzydłach. Motyle te żyją w prawie całej Europie, zwłaszcza w Finlandii i części północno-zachodniej Afryki. Nie występują na dalekiej północy Europy i części Półwyspu Iberyjskiego. Na wschodzie występują w całej Palearktyce (w Turcji, Rosji, północnym Kazachstanie i Mongolii). Rozpiętość skrzydeł około 33-40 mm. Te średniej wielkości motyle mają pomarańczowe, czarne i białe przednie skrzydła w "szachownicę". Na górnej stronie tylnych skrzydeł mają rząd czarnych kropek.
-
- 73 SATURNIDAE** - Pawicowate (Saturniidae) – rodzina motyli obejmująca około 1300–1500 gatunków, głównie tropikalnych. Do fauny Polski zalicza się tylko trzy gatunki (lotnica zyska, pawica gruszówka i pawica grabówka). Rodzina pawicowatych obejmuje motyle średnich jak i dużych rozmiarów. Są wśród nich ćmy olbrzymy o rozpiętości skrzydeł przekraczającej 250 mm. Rozpiętość skrzydeł największych okazów *Attacus atlas* sięga 30 cm. U większości gatunków na skrzydłach występują charakterystyczne wzory pawich oczek lub mają bezłuskowe okienka. Niektóre gatunki posiadają długie ogony na tylnych skrzydłach. Imago mają aparat gębowy silnie uwsteczniiony i nie pobierają pokarmu, owad nie zużywa więc energii na wyszukiwanie pokarmu. Długość życia zależy od ilości zapasów tłuszczowych nagromadzonych w ciele w okresie życia larwalnego.

74 AGRYPINA - gatunek motyla z rodziny mrocznicowatych, charakteryzujący się największą rozpiętością skrzydeł. Motyl ten osiąga od 23 do 30 cm rozpiętości skrzydeł, co jest najwyższym wynikiem wśród ciem i w ogóle motyli świata. Przednie i tylne skrzydła ubarwione są szarobiałą i pokryte wzorem z czarnobrzązowych linii. Zamieszkują lasy tropikalne. Gąsienice żerują na liściach na roślinach z rodziny motylkowatych (Fabaceae). Owady dorosłe są aktywne w nocy.

75 ATTACUS (*Attacus atlas*) – nocny motyl z rodziny pawicowatych, uznawany za trzecią pod względem wielkości ćmę świata (po *Coscinocera hercules* i *Thysania agrippina*) i z tego powodu często spotykany w hodowlach. W naturze występuje w Azji Południowo-Wschodniej, w południowych Chinach i Indonezji. Pawica atlas prowadzi nocny tryb życia, żerując na liściach wielu drzew i krzewów, natomiast w dzień przesiaduje z rozłożonymi skrzydłami, na pniach. Rysunek z plam i pasków o różnych odcieniach brązu i czerwieni oraz zewnętrzna, górna krawędź skrzydeł przypominają głowę węża, zapewne dla zmylenia i odstraszania napastników. Skrzydła osiągają powierzchnię 400 cm² przy rozpiętości 25-30 cm. Samice są większe od samców i mają biczykowate, gładkie czułki, podczas gdy u samców są one wyraźnie pierzaste.

77 ARCTID - niedźwiedziówkowate (Arctiinae) – liczna w gatunki podrodzina motyli z rodziny mrocznicowatych. Wcześniej miały rangę niezależnej rodziny. Znanych jest około 6000 gatunków. Motyle z tej rodziny są rozpowszechnione na całym świecie, głównie w strefach tropikalnych. W Europie występuje 98 gatunków, a w Polsce 45. Na terenie kraju są szeroko rozprzestrzenione. Pospolita jest m.in. niedźwiedziówka kaja (*Arctia caja*). Są to motyle o zróżnicowanych rozmiarach, od niewielkich (o rozpiętości skrzydeł 17 mm) do dużych (skrzydła ok. 90 mm).

78 ZERYNTIA (*Zerynthia polyxena*) – gatunek motyla dziennego z rodziny paziowatych (Papilionidae). Zamieszkuje południową Europę, rozmieszczony wyspowo w odpowiadających mu biotopach. Dorosły osobnik osiąga 60–80 mm rozpiętości skrzydeł. Samice mają zwykle dłuższe skrzydła i jaśniejsze ubarwienie. Dominującym kolorem skrzydeł jest żółty, z czarnymi pasmami i czerwonymi punktami (te jednak u niektórych osobników nie występują). Charakterystyczny dla tego gatunku jest deseń na brzegu skrzydeł, który ma za zadanie ostrzegać potencjalne drapieżniki. Ciało jest ciemnobrązowe z czerwonymi plamkami na bokach.

79 ATTACUS (*Attacus atlas*) – nocny motyl z rodziny pawicowatych, uznawany za trzecią pod względem wielkości ćmę świata (po *Coscinocera hercules* i *Thysania agrippina*) i z tego powodu często spotykany w hodowlach. W naturze występuje w Azji Południowo-Wschodniej, w południowych Chinach i Indonezji. Pawica atlas prowadzi nocny tryb życia, żerując na liściach wielu drzew i krzewów, natomiast w dzień przesiaduje z rozłożonymi skrzydłami, na pniach. Rysunek z plam i pasków o różnych odcieniach brązu i czerwieni oraz zewnętrzna, górna krawędź skrzydeł przypominają głowę węża, zapewne dla zmylenia i odstraszenia napastników. Skrzydła osiągają powierzchnię 400 cm² przy rozpiętości 25-30 cm. Samice są większe od samców i mają biczykowate, gładkie czułki, podczas gdy u samców są one wyraźnie pierzaste.

80 ITHOMIDAE - gatunek motyla z rodziny rusałkowatych i podrodziny Danainae. Jest znany ze swoich unikalnych przezroczystych skrzydeł, które pozwalają na kamuflaż bez rozległej pigmentacji. Nazywa się go potocznie *Glass Wing Butterfly* czyli motyl szklanoskrzydły. W regionach hiszpańskojęzycznych bywa również określany jako *espejitos*, („lustereczka”) ze względu na przezroczyste skrzydła. Motyl występuje głównie w Ameryce Centralnej i północnych regionach Ameryki Południowej, z wystąpieniami w Ameryce Północnej (na przykład w Meksyku i Teksasie). Spotyka się go również w Chile i Panamie. Podczas gdy jego skrzydła wydają się delikatne, motyl jest w stanie unieść do 40 razy większą od swojej masę. Oprócz wyjątkowej fizjologii skrzydeł motyl znany jest z zachowań takich jak długotrwałe migracje i tokowisko wśród samców. Greta to bardzo przypomina gatunek *Greta andromica*.

81 GODYRIS - to gatunek motyla z rodziny Nymphalidae. Występuje od Kostaryki po południowe Peru. Siedlisko składa się z nizinnych i średniowysokich lasów deszczowych na wysokości do 900 metrów.

82 ROTCHILDIA - rothschildia to rodzaj ćmy z rodziny Saturniidae po raz pierwszy opisany przez Augustusa Radcliffe Grote w 1896 roku. Gatunki występują w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej od Stanów Zjednoczonych po Argentynę. Gatunek ten został po raz pierwszy rozpoznany przez entomologa Charlesa Edgara Pratta i opisany przez George'a Kenricka w 1911 roku. Został nazwany na cześć Lorda Waltera Rothschilda, który sfinansował większość wypraw przyrodnika z Antwerpii Edgara Pratta (1850-1924) i jego dwóch synów, Carla Brendersa Pratta i Felixa Bieta Pratta, do Nowej Gwinei Brytyjskiej w latach 1902-1903 i w góry Arfak w holenderskiej Nowej Gwinei w latach 1909-1910.

83 HAMADRYAS - gatunek motyla dziennego z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). Rozpiętość skrzydeł 6-7 cm. Skrzydła są czarne, pokryte metalicznymi, niebieskimi kropkami. Samice są większe od samców. Motyl podczas lotu wydaje charakterystyczny dźwięk. Występuje w Boliwii i Meksyku.

84 ACRAEA - to rodzaj motyli z podrodziny Heliconiinae. Jego występowanie ogranicza się do sfery afrotropikalnej, ale niektóre występują w Indiach, Azji Południowo-Wschodniej i Australii.

85 PANTHERODES - rodzaj ćmy z rodziny Geometridae. Rozpiętość skrzydeł sięga 50 mm. Występuje w Ameryce Południowej.

86 CALIGO - motyl występujący w Ameryce Środkowej i Południowej. Nazywany sową ze względu na charakterystyczny wzór skrzydeł przypominający sobie oczy. Wzór ten jest prawdopodobnie przykładem mimikry, gdyż może przypominać oczy niektórych drapieżników posiadających dużą źrenicę i jasną tęczówkę. Rozpiętość skrzydeł wynosi zwykle od 115 mm do 130 mm, ale może osiągnąć 150mm. Dorosłe żywią się sokami gnijących owoców.

87 ADELPHA - rodzaj motyli z rodziny rusałkowatych, spotykany na południu USA i Meksyku oraz w Ameryce Południowej. Po angielsku określa się je mianem *sisters* („siostry”), z powodu białych oznaczeń na skrzydłach, przypominających habit zakonnice.

88 DANAIDAE - Danaidowate (Danainae) – podrodzina owadów z rzędu motyli. Występują one w lasach Azji, Ameryki Północnej oraz Afryki, czyli terenach tropikalnych i subtropikalnych. Dorosłe osobniki danaidowatych są wąskie i wydłużone. Rozpiętość ich skrzydeł wynosi od 50 do 180 mm. Mają krótkie czułki. Posiadają gruczoły wytwarzające cuchnącą i piekącą ciecz. Z tego powodu omijają je owadożerne ptaki oraz gady. Niedoświadczone ptaki owadożerne dziobnąwszy motyla szybko wypluwają go i dokładnie czyszczą dziób.

89 OPSIPHANES - motyl z rodziny rusałkowatych, występuje w Ameryce Południowej.

90 MORPHO - motyle morpho obejmują wiele gatunków motyli neotropikalnych z rodzaju Morpho. Ten rodzaj obejmuje ponad 29 akceptowanych gatunków i 147 akceptowanych podgatunków, występujących głównie w Ameryce Południowej, Meksyku i Ameryce Środkowej. Gatunek motyla dziennego z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). U tego gatunku motyla wyraźnie zaznaczony jest dymorfizm płciowy. Skrzydła samców są metalicznie niebieskie z granatową lub czarną wierzchołkową częścią ich przedniej pary. Na przednich skrzydłach u samców mogą też występować białe plamy. Skrzydła samic zdobi brązowo-pomarańczowa mozaika. Brzegi skrzydeł samic są brunatne. Samice są większe od samców. Rozpiętość skrzydeł u Morpho rhetenor waha się w granicach 13-16 cm. Gatunek preferuje nizinne lasy deszczowe Ameryki Południowej do wysokości 1000 m n.p.m.

90 ASCALAPHA - to rodzaj ćmy z rodziny Erebidae. Z angielskiego "czarna wiedźma"
cd. (*Ascalapha odorata*) - należy do rodziny Noctuidae tj. sówkowatych. Rozpiętość skrzydeł wynosi od 12 cm w przypadku samic oraz do 16 cm u samców. Późną wiosną oraz w lecie dorosłe osobniki migrują przez Amerykę Środkową w stronę Teksasu oraz Florydy, w celu złożenia jaj. Gąsienice żywią się liśćmi różnych roślin, głównie strączkowych. Jest to największa ćma występująca w Ameryce Północnej.

ACTIAS - *Actias* to rodzaj ćmy Saturniidae, który zawiera ćmy księżycowe azjatycko-amerykańskie. Do ich charakterystycznych cech należą długie ogony na tylnych skrzydłach. Inne ćmy o podobnym wyglądzie to *Copiopteryx*, *Argema* i *Eudaemonia*. Gatunek ten osiąga około 9 cm rozpiętości skrzydeł. Ubarwienie ma zmienne, od żółtozielonego do jasnoniebieskiego, zależnie od stanowiska i pory roku. Spotykany jest w lasach od południowej Kanady przez Stany Zjednoczone aż do Meksyku. Gąsienice żerują na liściach wielu drzew, głównie brzoź i olch.

91 LYSSA - brązowy motyl Laosu z rodziny Uraniidae. Gatunek został po raz pierwszy opisany przez brytyjskiego entomologa Arthura Gardinera Butlera w 1869 roku. Gatunek pochodzi szerokiej gamy tropikalnej Azji Południowo Wschodniej: Indonezji, Singapuru, Malezji, Tajlandii i Filipin. Odnotowuje się go również na Andamanach, w południowych Chinach, w Himalajach oraz sporadycznie w Azji Wschodniej: na Tajwanie, w Japonii i Korei Południowej. Długość przedniego skrzydła wynosi około 70 mm, a rozpiętość skrzydeł osiąga maksymalnie 160 mm.

KALLIMA - znany jako motyle liści dębu lub liści dębu, to rodzaj motyli z podrodziny Nymphalinae w rodzinie Nymphalidae. Występują we wschodniej, południowej i południowo-wschodniej Azji. Ich nazwa zwyczajowa nawiązuje do dolnej powierzchni ich skrzydeł, która ma różne odcienie brązu jak martwy liść.

AGRIAS - rodzaj motyli z rodziny neotropikalnych rusałkowatych, występujący w Ameryce Południowej i Środkowej. Gatunki z rodzaju *Agrias* mają bardzo jaskrawoczerwone, pomarańczowe, opalizujące niebiesko-żółte ubarwienie kontrastujące na czarnym lub niebieskawym tle górnego skrzydła. Spód skrzydeł jest wzorzysty. Mają solidny wygląd, szeroka klatka piersiowa i krótki szeroki brzuch, umożliwiający szybki lot. Rozpiętość skrzydeł wynosi 70-120 mm. Samce wszystkich gatunków *Agrias* mają wydadne żółte kępki łusek androkonalnych na tylnych skrzydłach. Te rozpraszają feromony w celu przyciągnięcia odpowiednich partnerów.

92 LYSSA - brązowy motyl Laosu z rodziny Uraniidae. Gatunek został po raz pierwszy opisany przez brytyjskiego entomologa Arthura Gardinera Butlera w 1869 roku. Gatunek pochodzi szerokiej gamy tropikalnej Azji Południowo Wschodniej: Indonezji, Singapuru, Malezji, Tajlandii i Filipin. Odnotowuje się go również na Andamanach, w południowych Chinach, w Himalajach oraz sporadycznie w Azji Wschodniej: na Tajwanie, w Japonii i Korei Południowej. Długość przedniego skrzydła wynosi około 70 mm, a rozpiętość skrzydeł osiąga maksymalnie 160 mm.

92 ORNITHOPTERA - rodzaj motyli z rodziny paziowatych i podrodziny Papilioninae.
cd. Współcześnie motyle te rozprzestrzenione są od Moluków przez Papuę-Nową Gwinę po Australię i Wyspy Salomona.

93 CHILASA - Papilio (Chilasa) pochodzący z subkontynentu indyjskiego i powszechnie występujący w całej Azji. Motyl należy do podrodzaju mimów, Chilasa, z rodzaju Papilio lub jaskółczych ogonów o czarnym ciele. Motyl występuje w Pakistanie, od zachodniego Kaszmiru po Sikkim, i od Assamu po Birmę, w tym Nepal, Bhutan i Bangladesz. Występuje również w Tajlandii, Wietnamie, Laosie, Kampuczy, środkowych i południowych Chinach oraz półwyspie Malezja. Motyl ten często odwiedza lasy w górzystych regionach i zazwyczaj lata na wysokości od 4 000 do 8 500 stóp czyli 1 200 do 2 600 m.

DANAUS - wędrowny motyl z rodziny Nymphalidae nazywany danaidem wędrownym, monarchem lub monarchą. Występuje na obszarze od Kanady po Argentynę, a także na Hawajach, w Indonezji, Australii i Europie. Długość od głowy do końca odwłoka to 3 cm. Rozpiętość skrzydeł maksymalnie sięga 10 cm. Jego długość życia to 3-4 tygodnie, a u pokolenia zimującego 7-8 miesięcy.

94 EUPLOEA - gatunki są na ogół ciemne, często dość czarniawe, z tego powodu powszechnie nazywane są wronami. Jak zwykle w przypadku ich podrodziny, są trujące z powodu żerowania na trojeściach i innych toksycznych roślinach jako gąsienice. Te ostatnie są aposematycznie ubarwione, aby ostrzec drapieżniki przed ich zjedzeniem, a dorosłe motyle są często naśladowane przez niespokrewnione gatunki, które nie są lub są mniej trujące.

CHARAXES - motyl z rodziny rusałkowatych i podrodziny Charaxinae. Samiec o rozpiętości skrzydeł od 38 lub 43 mm do 45 lub 46 mm. Samica jest większa. Rozpiętości skrzydeł posiada od 46 do 50 mm. Gatunek endemiczny dla zalesionych terenów Madagaskaru.

95 CALIGO - motyl występujący w Środkowej i Południowej Ameryce. Nazywany sową ze względu na charakterystyczny wzór skrzydeł przypominający sobie oczy. Wzór ten jest prawdopodobnie przykładem mimikry, gdyż może przypominać oczy niektórych drapieżników posiadających dużą źrenicę i jasną tęczówkę. Rozpiętość skrzydeł wynosi zwykle od 115 mm do 130 mm, ale może osiągnąć 150 mm.

96 BRASSOLINI - jest grupą „satyridów”, rozumianą jako połączenie Satyrinae, Morphinini, Amathusiini i Brassolini. Takson ten był dawniej wyróżniany w randze rodziny, obecnie umieszczany jest jako podrodzina w obrębie rusałkowatych. Motyle te mają czułki zwykle krótsze od połowy długości skrzydła przedniego, spłaszczone i dość długie przyoczek, przednie odnóża o zredukowanych rozmiarach, pozostałe są normalnie wykształcone, trójkątne przednie skrzydła z silnie łukowatymi brzegami przednimi oraz owalne lub prawie koliste skrzydła tylne.

97 ARHOPALA - rodzaj motyli z rodziny Lycaenidae. Są typowym rodzajem plemienia Arhopalini. W stosunkowo szerokim okręgu zastosowanym w tym omówieniu obejmuje ponad 200 gatunków znanych pod wspólną nazwą „oakblues”. Występują od Japonii przez umiarkowaną i tropikalną Azję, na południe i wschód od Himalajów, po Australię i Wyspy Salomona w Melanezji. Podobnie jak wielu ich krewnych, gąsienice motyli są pod opieką i ochroną mrówek (myrmekofilia).

PORITIA – „niebieski klejnot” to mały motyl występujący w Indiach, Birmie i części Azji Południowo-Wschodniej, który należy do rodziny likaenidów. Ich występowanie rozciąga się wzdłuż Himalajów od Assam w Indiach do północnej Birmy, a następnie na południe do stanów Szanów i południowej Birmy

98 PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

PACHLIOPTA - to gatunek dziennego motyla z rodziny paziowatych. Dymorfizm płciowy wyraźnie zaznaczony. Samica jest większa od samca, skrzydła drugiej pary są rozjaśnione. Tu plamy są brązowe i czerwone. U samca tło skrzydeł czarne, a na tylnych skrzydłach tylko czerwone plamy. Odwłok i część głowy czerwone, u samicy mniej. U obu płci na przednich skrzydłach białe przepaski. Gatunek występuje w południowej części Azji, głównie w Indiach.

99 LEXIAS - to o rodzaj motyli żyjących w lasach tropikalnych, które są powszechne w Azji Południowo-Wschodniej i Australazji. Należą do członków rodziny motyli szcztokowatych Nymphalidae, których rodzaj jest reprezentowany przez około 17 gatunków. Dwa bardzo podobne i współistniejące rodzaje to Tanaecia (wicehrabiowie i hrabiowie) i Euthalia (baronowie i hrabiowie), przy czym ten ostatni wcześniej obejmował niektóre gatunki Lexias. Największe gatunki osiągają rozpiętość skrzydeł około 10 cm.

HYPOLIMNAS - to gatunek motyla z rodziny nimfalowatych, występujący od Madagaskaru po Azję i Australię.

100 URANIA - *Urania leilus*, *urania zielonopręgowana*, to latająca w ciągu dnia z rodziny Uraniidae. Gatunek został po raz pierwszy opisany przez Karola Linneusza w jego 10. wydaniu „Systema Naturae” z 1758 roku. Występuje w tropikalnej Ameryce Południowej na wschód od Andów, zwłaszcza w amazońskich lasach deszczowych. Jego zasięg obejmuje Surinam, Gujanę, Gujanę Francuską, wschodnią Kolumbię, Wenezuelę, wschodni Ekwador, Brazylię, północną Boliwię, wschodnie Peru, a także wyspę Trynidad. Ich preferowanym siedliskiem są brzegi rzek, w pierwotnym i wtórnym lesie deszczowym, na wysokości między poziomem morza a około 800 m n.p.m.

101 CERCYONIS - gatunek motyla z rodziny (Nymphalidae). Rozpiętość skrzydeł wynosi od 5,3 do 7,3 cm. Motyle te mają uszy u nasady przednich skrzydeł, które są najbardziej wrażliwe na dźwięki o niskiej częstotliwości (poniżej 5 kHz). Widoczny obrzęk żyły podżebrowej przedniego skrzydła jest bezpośrednio połączony z uszami.

102 CALIGO - motyl występujący w Środkowej i Południowej Ameryce. Nazywany sową **103** ze względu na charakterystyczny wzór skrzydeł przypominający sowie oczy. Wzór ten jest prawdopodobnie przykładem mimikry, gdyż może przypominać oczy niektórych drapieżników posiadających dużą źrenicę i jasną tęczówkę. Rozpiętość skrzydeł wynosi zwykle od 115 mm do 130 mm, ale może osiągnąć 150 mm. Dorosłe żywią się sokami gnijących owoców.

104 HELICONIUS - obejmuje barwny i szeroko rozpowszechniony rodzaj motyli zaroślowych, powszechnie znanych jako długoskrzydłe lub helikony. Ten rodzaj występuje w tropikalnych i subtropikalnych regionach Nowego Świata, od Ameryki Południowej aż po południowe Stany Zjednoczone. Larwy tych motyli zjadają pnącza męczennicy (Passifloraceae). Dorosłe osobniki wykazują jaskrawe wzory kolorystyczne skrzydeł, które sygnalizują potencjalnym drapieżnikom ich niesmak.

105 CHAZARA - owad z rzędu motyli z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). W Polsce gatunek objęty jest częściową ochroną gatunkową. Umieszczony został w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”. Są bezkręgowcami ze statusem CR (ang. Critically Endangered – skrajnie zagrożony). Skrzydła mają o rozpiętości 45-60 mm. Wierzch przedniego skrzydła z białozółtawymi plamami, na których znajdują się dwa duże oczka. W komórce środkowej spodu przedniego skrzydła znajduje się czarna plama na białozółtawym tle. Słabo zaznaczony dymorfizm płciowy; u samców biała przepaska na wierzchu przedniego skrzydła jest węższa.

106 ATTACUS - to nocny motyl z rodziny pawicowatych, uznawany za trzecią pod względem wielkości ćmę świata, i z tego powodu często spotykany w hodowlach. W naturze występuje w Azji Południowo-Wschodniej, w południowych Chinach i Indonezji. Pawica atlas prowadzi nocny tryb życia, żerując na liściach wielu drzew i krzewów, natomiast w dzień przesiaduje z rozłożonymi skrzydłami, na pniach. Rysunek z plam i pasków o różnych odcieniach brązu i czerwieni oraz zewnętrzna, górna krawędź skrzydeł przypominają głowę węża, zapewne dla zmylenia i odstraszania napastników. Skrzydła osiągają powierzchnię 400 cm² przy rozpiętości 25-30 cm. Samice są większe od samców i mają biczykowate, gładkie czułki, podczas gdy u samców są one wyraźnie pierzaste.

PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

106 TROIDES - to motyl należący do rodziny Papilionidae. Jest często spotykany w handlu **cd.** dzikimi zwierzętami ze względu na jego popularność wśród kolekcjonerów motyli. Motyl ma siedemnaście podgatunków. Na całym świecie występuje w Nepalu, Indiach, Bangladeszu, Birmie, półwyspie i wschodniej Malezji, Singapurze, Indonezji, Laosie, Kambodży, Tajlandii, Wietnamie, południowych Chinach, w tym Hainan i Hongkongu. Na archipelagu indonezyjskim występuje na Sumatrze, Nias, Enggano, Jawie, Bawean, Wyspach Kangean, Bali, Lombok, Sumbawa, Great Natuna (Bunguran), Sulawesi, Butung, Tukangbesi, Kalimantan i Brunei,

107 PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

108 URANIA - to latająca w ciągu dnia ćma z rodziny Uraniidae. Gatunek został po raz pierwszy opisany przez Karola Linneusza w jego 10. wydaniu Systema Naturae z 1758 roku. Występuje w tropikalnej Ameryce Południowej na wschód od Andów, zwłaszcza w amazońskich lasach deszczowych. Jego zasięg obejmuje Surinam, Gujanę, Gujanę Francuską, wschodnią Kolumbię, Wenezuelę, wschodni Ekwador, Brazylię, północną Boliwię, wschodnie Peru, a także wyspę Trynidad. Ich preferowanym siedliskiem są brzegi rzek, w pierwotnym i wtórnym lesie deszczowym, na wysokości między poziomem morza a około 800 m n.p.m.

CHRYSIDIA - motyl nocny z rodziny uranidowatych (Uraniidae). Rozpiętość skrzydeł wynosi około 8-10 cm. Należy do grupy najbardziej okazałych ciem. Jego tylne skrzydła są zakończone smukłymi ogonami. Charakterystyczne plamki pozwalają odróżnić go od podobnych gatunków. Jego gąsienica jest czarno-żółta. Ze względu na jasne ubarwienie i fakt, iż gąsienica tego motyla żeruje na trującej roślinie *Omphalea* przypuszcza się, że ćma ta jest niesmaczna dla ptaków. Skrzydła *Chrysidia rhipheus* służyły do dekorowania biżuterii tworzonej w stylu secesyjnym.

109 CALICORE - to rodzaj motyli Nymphalidae, występujący w Strefie tropikalnej.

PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

PANACEA - to rodzaj motyli zaroślowych występujący w Ameryce Środkowej i Południowej. Jego nazwa pochodzi od jednej z córek Asklepiosa, Panacei.

110 CYMATHOE - to rodzaj motyli z podrodziny Limenitidinae, admirałów i krewnych. Są one powszechnie znane jako szybownice. Rodzaj ten występuje w królestwie afrotropicznym, gdzie gatunki występują głównie w siedliskach leśnych. głównie w lasach gwinejskich Afryki Zachodniej i kongijskich lasach.

110 APPIAS - to gatunek motyla z rodziny bielinkowatych. Motyl o rozpiętości skrzydeł **cd.** od 7 do 7,5 mm. Wierzch skrzydeł o jednolicie pomarańczowym tle z żółtym cieniowaniem przy krawędzi wewnętrznej skrzydła tylnego i czarnym użytkowaniu skrzydła przedniego. Ponadto u samic skrzydła czarno obrzeżone, a tylna para z czarną przepaską. Wierzchołek przedniego skrzydła ostro zakończony. Gatunek orientalny, rozsiedlony od północnych Indii po Indonezję, Filipiny i Tajwan.

PRIONERIS - to mały motyl z rodziny Pieridae, czyli żółto-białych, który występuje w południowych Indiach i Sri Lance. Białe z lekkim zielonkawym odcieniem. Znaki na spodzie słabo widoczne przez skrzydło. Rozpiętość skrzydeł to 86-90 mm.

111 PHOEBIS - motyl dzienny z rodziny bielinkowatych (Pieridae). Rozpiętość skrzydeł ma wielkość 7-8 cm. U samców pomarańczowa plama na przednim skrzydle, u samic zaś brązowe plamki na brzegach. Spód różowy lub purpurowy. Gąsienica jest w kolorze jasnozielonym. Występuje w południowej Brazylii, Ameryce Środkowej, północnej Florydy, a czasem po Nowy Jork,

ASCIA - rodzaj motyli z rodziny motylowatych (Pieridae). Jest monotypowy, reprezentowany przez pojedynczy gatunek *Ascia monuste*, powszechnie znany jako wielki południowy biały. U tego gatunku płcie mogą się różnić, przy czym samica jest jasna lub ciemna. Występuje od wybrzeży Atlantyku i Zatoki Meksykańskiej w Stanach Zjednoczonych i na południe do Argentyny. Wędruje wzdłuż południowo-wschodniego wybrzeża Stanów Zjednoczonych.

112 OPODIPHTHERA - to gatunek z rodziny Saturniidae, pochodzący z Australii. Gatunek ten był dawniej umieszczany w rodzaju *Antheraea*. Motyl ten jest bardzo duży, o rozpiętości skrzydeł od 120 do 150 mm. Samice są na ogół większe niż samce. Futrzaste skrzydła i ciało są wielokolorowe, ale są w ogólnych odcieniach bladoczerwono-brązowego.

ATHERAEA - *Antheraea* to rodzaj ćmy należący do rodziny Saturniidae. Rodzaj został opisany przez Jacoba Hübnera w 1819 roku. Kilka gatunków tego rodzaju ma gąsienice, które wytwarzają dziki jedwab o znaczeniu handlowym. Powszechnie nazywane „jedwablem tussar”, ćmy są nazywane ćmami tussar po tkaninie.

113 THYSANIA - gatunek motyla z rodziny mrocznicowatych, charakteryzujący się największą rozpiętością skrzydeł. Gatunek opisany został w 1776 roku przez Pietera Cramera. Motyl ten osiąga od 23 do 30 cm rozpiętości skrzydeł, co jest najwyższym wynikiem wśród ciem i w ogóle motyli świata. Przednie i tylne skrzydła ubarwione są szarobiałe i pokryte wzorem z czarnobrązowych linii.

EUPOCIMA - rodzaj motyli z rodziny Erebidae, obejmujący liczne gatunki tropikalne. Rodzaj został po raz pierwszy sklasyfikowany przez Gustafa Johana Billberga. Dorosłe tego rodzaju osobniki znane są z nakłuwania i żywienia się sokami z owoców, przez co ogrodnicy uważają je za szkodniki.

114 ATHERAEA - *Antheraea* to rodzaj ćmy należący do rodziny Saturniidae. Rodzaj został opisany przez Jacoba Hübnera w 1819 roku. Kilka gatunków tego rodzaju ma gąsienice, które wytwarzają dziki jedwab o znaczeniu handlowym. Powszechnie nazywane „jedwablem tussar”, ćmy są nazywane ćmami tussar po tkaninie.

115 MORPHO - motyle morpho obejmują wiele gatunków motyli neotropikalnych z rodzaju *Morpho*. Ten rodzaj obejmuje ponad 29 akceptowanych gatunków i 147 akceptowanych podgatunków, występujących głównie w Ameryce Południowej, Meksyku i Ameryce Środkowej. Jest to gatunek motyla dziennego z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). U tego gatunku motyla wyraźnie zaznaczony jest dymorfizm płciowy. Skrzydła samców są metalicznie niebieskie z granatową lub czarną wierzchołkową częścią ich przedniej pary. Na przednich skrzydłach u samców mogą też występować białe plamy. Skrzydła samic zdobi brązowo-pomarańczowa mozaika. Brzegi skrzydeł samic są brunatne. Samice są większe od samców. Rozpiętość skrzydeł u *Morpho rhetenor* waha się w granicach 13-16 cm. Gatunek preferuje nizinne lasy deszczowe Ameryki Południowej do wysokości 1000 m n.p.m.

116 MORPHO - motyle morpho obejmują wiele gatunków motyli neotropikalnych z rodzaju *Morpho*. Ten rodzaj obejmuje ponad 29 akceptowanych gatunków i 147 akceptowanych podgatunków, występujących głównie w Ameryce Południowej, Meksyku i Ameryce Środkowej. Jest to gatunek motyla dziennego z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). U tego gatunku motyla wyraźnie zaznaczony jest dymorfizm płciowy. Skrzydła samców są metalicznie niebieskie z granatową lub czarną wierzchołkową częścią ich przedniej pary. Na przednich skrzydłach u samców mogą też występować białe plamy. Skrzydła samic zdobi brązowo-pomarańczowa mozaika. Brzegi skrzydeł samic są brunatne. Samice są większe od samców. Rozpiętość skrzydeł u *Morpho rhetenor* waha się w granicach 13-16 cm. Gatunek preferuje nizinne lasy deszczowe Ameryki Południowej do wysokości 1000 m n.p.m.

DYNASTOR - to gatunek motyli z rodziny rusałkowatych i podrodziny Morphinae. Osiąga od 12 do 16 cm rozpiętości pomarańczowo-brązowych skrzydeł. Tylne skrzydła mają na stronie spodniej ciemnobrązowe żyłkowanie, upodabniające je do zeschniętego liścia. Samice różnią się od samców większymi rozmiarami i bardziej zaokrąglonymi skrzydłami.

117 ATTACUS - to nocny motyl z rodziny pawicowatych, uznawany za trzecią pod względem wielkości ćmę świata, i z tego powodu często spotykany w hodowlach. W naturze występuje w Azji Południowo-Wschodniej, w południowych Chinach i Indonezji. Pawica atlas prowadzi nocny tryb życia, żerując na liściach wielu drzew i krzewów, natomiast w dzień przesiaduje z rozłożonymi skrzydłami, na pniach. Rysunek z plam i pasków o różnych odcieniach brązu i czerwieni oraz zewnętrzna, górna krawędź skrzydeł przypominają głowę węża, zapewne dla zmylenia i odstraszania napastników. Skrzydła osiągną powierzchnię 400 cm² przy rozpiętości 25-30 cm. Samice są większe od samców i mają biczykowate, gładkie czułki, podczas gdy u samców są one wyraźnie pierzaste.

118 PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu,, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

121 EURYTIDES - to motyl z rodziny paziowatych (ang. Swallowtail), motyli występujących we wschodnich Stanach Zjednoczonych i południowo-wschodniej Kanadzie. Jest to motyl stanowy Tennessee. Jego charakterystyczny kształt skrzydeł i długie ogony ułatwiają identyfikację, a wzór w czarno-białe paski przypomina zebkę. Motyle są blisko związane z łąkami i rzadko można je znaleźć z dala od tych drzew. Zielone lub czarne gąsienice żywią się liśćmi różnych gatunków łąk, podczas gdy dorosłe osobniki żywią się nektarem kwiatowym i minerałami z wilgotnej gleby. Rozpiętość skrzydeł ma od 6,4 do 10,4 cm. Trójkątne skrzydła są białe do zielonkawo-białych z czarnymi podłużnymi paskami.

GRAPHIUM - to rodzaj głównie tropikalnych motyli paziowatych. Pochodzący z Eurazji, Afryki i Oceanii rodzaj jest reprezentowany przez ponad 100 gatunków. Ich ubarwienie jest tak zmienne, jak siedliska, w których często przebywają, od lasu deszczowego po sawannę. Niektóre mają ogony, które mogą być długie i mieczowate, podczas gdy inne nie mają żadnych przedłużeń tylnych skrzydeł. Gatunki Graphium są często widywane w kałużach błota.

122 PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu,, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

123 PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu,, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

CHILASA - pochodzący z subkontynentu indyjskiego i powszechnie występujący w całej Azji. Motyl należy do podrodzaju mimów, Chilasa, z rodzaju Papilio lub jaskółczych ogonów o czarnym ciele. Motyl występuje w Pakistanie od zachodniego Kaszmiru po Sikkim i od Assamu po Birmę (w tym Nepal, Bhutan i Bangladesz), Tajlandii, Wietnamie, Laosie, Kampuczy, środkowych i południowych Chinach oraz półwyspie Malezja. Motyl ten często odwiedza lasy w górzystych regionach i zazwyczaj lata na wysokości od (1 200 do 2 600 m w Himalajach i Assam.

124 PARIDES - rodzaj motyli z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występują w obu Amerykach tzw. królestwo neotropikalne.

125 MORPHO - motyle morpho obejmują wiele gatunków motyli neotropikalnych z rodzaju Morpho. Ten rodzaj obejmuje ponad 29 akceptowanych gatunków i 147 akceptowanych podgatunków, występujących głównie w Ameryce Południowej, Meksyku i Ameryce Środkowej. Jest to gatunek motyla dziennego z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). U tego gatunku motyla wyraźnie zaznaczony jest dymorfizm płciowy. Skrzydła samców są metalicznie niebieskie z granatową lub czarną wierzchołkową częścią ich przedniej pary. Na przednich skrzydłach u samców mogą też występować białe plamy. Skrzydła samic zdobi brązowo-pomarańczowa mozaika. Brzegi skrzydeł samic są brunatne. Samice są większe od samców. Rozpiętość skrzydeł u Morpho rhetenor waha się w granicach 13-16 cm. Gatunek preferuje nizinne lasy deszczowe Ameryki Południowej do wysokości 1000 m n.p.m.

126 PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

129 GRAPHIUM - to rodzaj głównie tropikalnych motyli paziowatych. Pochodzący z Eurazji, Afryki i Oceanii rodzaj jest reprezentowany przez ponad 100 gatunków. Ich ubarwienie jest tak zmienne, jak siedliska, w których często przebywają, od lasu deszczowego po sawannę. Niektóre mają ogony, które mogą być długie i mieczowate, podczas gdy inne nie mają żadnych przedłużeń tylnych skrzydeł. Gatunki Graphium są często widywane w kałużach błota.

130 ORNITHOPTHERA - to rodzaj motyli z rodziny paziowatych i podrodziny Papilioninae. Współcześnie motyle te rozprzestrzenione są od Moluków przez Papuę-Nową Gwinę po Australię i Wyspy Salomona.

131 MORPHO - motyle morpho obejmują wiele gatunków motyli neotropikalnych z rodzaju Morpho. Ten rodzaj obejmuje ponad 29 akceptowanych gatunków i 147 akceptowanych podgatunków, występujących głównie w Ameryce Południowej, Meksyku i Ameryce Środkowej. Jest to gatunek motyla dziennego z rodziny rusałkowatych (Nymphalidae). U tego gatunku motyla wyraźnie zaznaczony jest dymorfizm płciowy. Skrzydła samców są metalicznie niebieskie z granatową lub czarną wierzchołkową częścią ich przedniej pary. Na przednich skrzydłach u samców mogą też występować białe plamy. Skrzydła samic zdobi brązowo-pomarańczowa mozaika. Brzegi skrzydeł samic są brunatne. Samice są większe od samców. Rozpiętość skrzydeł u Morpho rhetenor waha się w granicach 13-16 cm. Gatunek preferuje nizinne lasy deszczowe Ameryki Południowej do wysokości 1000 m n.p.m.

132 PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu,, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

133 PACHLIOPTA - to gatunek dziennego motyla z rodziny paziowatych. Dymorfizm płciowy wyraźnie zaznaczony. Samica jest większa od samca, skrzydła drugiej pary są rozjaśnione. Tu plamy są brązowe i czerwone. U samca tło skrzydeł czarne, a na tylnych skrzydłach tylko czerwone plamy. Odwłok i część głowy czerwone, u samicy mniej. U obu płci na przednich skrzydłach białe przepaski. Gatunek występuje w południowej części Azji, głównie w Indiach.

PAPILIO - gatunek motyla z rodziny paziowatych (Papilionidae). Występuje w północno-wschodniej Australii, wzdłuż wybrzeża Queenslandu,, na Nowej Gwinei, Wyspach Salomona oraz Nowej Kaledonii. Zamieszkuje wilgotny las równikowy oraz podmiejskie ogrody. Osiąga rozpiętość skrzydeł 12-14 cm.

134 DANAUS - to wędrowny motyl z rodziny Nymphalidae, nazywany danaidem wędrownym, monarchem lub monarchą. Występuje na obszarze od Kanady po Argentynę, a także na Hawajach, w Indonezji, Australii i Europie. Długość od głowy do końca odwłoka dochodzi do 3 cm. Rozpiętość skrzydeł osiąga maksymalnie 10 cm. Długość życia tych motyli trwa 3-4 tygodnie, a u pokolenia zimującego nawet 7–8 miesięcy.

IDEOPSIS - to motyl z podrodziny Danainae występujących w Azji Południowo-Wschodniej. Motyle te są duże, smukłe, czarne i jasnoniebieskie lub białe. Ich ciało wydaje się uderzająco małe i cienkie w porównaniu do dużych skrzydeł. Gatunek ten można znaleźć w Indiach, Sri Lance, Singapurze, Tajlandii, Laosie, Wietnamie, Hainan, Południowej Birmie - Sundalandzie, Sumatrze czy Jawie. Motyle te zamieszkują szereg siedlisk, ale szczególnie występują na skraju lasów deszczowych lub plantacji oraz na przybrzeżnych obszarach namorzynowych. Rozpiętość skrzydeł sięga 70-80 mm. Motyl ten jest dość podobny do ciemnego szklatego tygrysa (*Parantica agleoides*). Poprzeczny czarny pasek w komórce przedniego skrzydła, przecinający jedną z białych smug, odróżnia niebieskiego szklatego tygrysa od drugiego. Podobnie jak inne motyle mleczne, jest naśladowany przez *Chilasa clytia* (Papilionidae).

Na całym świecie żyje ponad 150 tys. gatunków motyli. Zasiedlają wszystkie kontynenty poza Antarktydą. Kojarzą nam się przede wszystkim z przepięknymi kolorami, choć większość wygląda raczej niepozornie. Mają fascynujący cykl życiowy – z mało atrakcyjnej gąsienicy przekształcają się w budzącą zachwyt postać dorosłą, zwaną imago.

Gatunki nocne motyli udająienne (i na odwrót). Większość z nas wie, że ćmy znacznie różnią się wyglądem od motyli aktywnych w ciągu dnia. Są jednak wyjątki od tej reguły. Gatunki nocne należące do zmroczników, np. gładysz czy oleandrowiec, kolorami nie ustępują dziennym motylom.

Motyle opanowały nanotechnologię lepiej od nas. Bajeczne kolory motyli przyciągają uwagę, ale nie zawsze są „prawdziwe”. Ich skrzydła same w sobie są pozbawione barw. Kolor to zasługa łusek, ułożonych jak dachówki. Gdy dotkniemy skrzydła motyla, osypują się one jak pyłek. Niektóre łuski, na pozór kolorowe, tak naprawdę są bezbarwne. Tak jest w przypadku występujących w Polsce mieniaków (np. strużnika i tęczowca) oraz tropikalnych motyli z rodzaju Morpho.

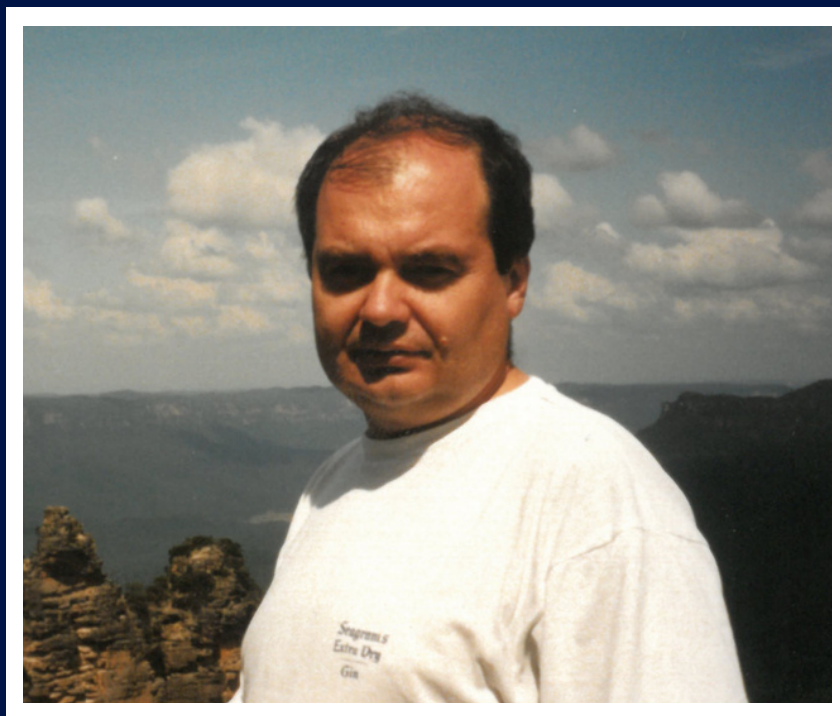
Motyle zachowują się jak kolibry. W Polsce można spotkać zwierzęta bardzo podobne do tych maleńkich ptaszków. To motyle z rodziny zawisaków. Sama ich nazwa wskazuje na wyróżniającą je umiejętność. W trakcie wysysania nektaru z kwiatów umieją zawisnąć w powietrzu, utrzymywane przez bardzo szybki ruch skrzydeł (nawet do 5 tys. uderzeń na minutę!).

Motyle żyją nawet przez 9 miesięcy. Dorosłe postaci motyli nie są zbyt długowieczne – giną najczęściej po 2–4 tygodniach. Są jednak wyjątki od tej reguły. W biciu rekordów motylom pomaga zima, a konkretnie hibernacja. Jeśli zapadają w nią osobniki dorosłe, mogą przeżyć nawet dziewięć miesięcy.

Niektóre motyle posiadają idealne zdolności do kamuflażu, co ułatwia im przeżycie w dżungli i unikanie drapieżników, które mogłyby stanowić ewentualne zagrożenie. Przykładowo, Morpo Peleides, posiada błękitne skrzydła z zewnątrz, a brązowe... wewnątrz. Dzięki temu, podczas lotu wydaje się, jakby motyl ten pojawiał się i znikał! Są też gatunki posiadające skrzydła w kształcie i kolorze liści drzew, dzięki temu, stają się nieuchwytnie dla drapieżników.

W przeciwieństwie do wielu owadów motyle nie potrafią ani kłuć ani gryźć. Nie mają też gruczołów jadowych. Ale istnieją motyle trujące. Toksyczne substancje, które powodują, że są niejadalne dla ptaków i innych owadożerców, przyswajają sobie jako gąsienice ze zjadanych, trujących roślin i przechowują w organizmach przez całe życie. Motyle we wszystkich swych stadiach są mistrzami maskowania się, stapiania z tłem i kamuflażu. Wynika to z konieczności skutecznego ukrycia się przed atakami owadożerców.

Motyle często pojawiają się w sztuce, literaturze i kulturze, symbolizując przemianę, nadzieję i piękno. Są inspiracją dla wielu artystów i pisarzy. Symbolika: Motyle są symbolem przemiany, odrodzenia, piękna, a także krótkotrwałości życia. Ich obecność w sztuce i literaturze często ma głębokie znaczenie symboliczne.

Andrzej Podgórski (1951-2021) - Mąż, ojciec, wspaniały przyjaciel, biznesmen, ale przede wszystkim człowiek pełen pasji i zamiłowania do podróży w odległe zakątki świata. Całą wiedzę na temat łapania i preparowania motyli zdobył sam, metodą prób i błędów. Z amatora samouka w krótkim czasie przekształcił się w uznanego eksperta od motyli, mimo braku formalnego wykształcenia w tym zakresie.

Wraz z rozwijającą się pasją zaczął organizować wyprawy do egzotycznych miejsc, aby pozyskiwać nowe okazy do kolekcji. Wielokrotnie był również zapraszany i uczestniczył w wyprawach organizowanych przez Państwową Akademię Nauk.

Dzięki swojemu pozytywnemu podejściu do świata, uśmiechowi i poczuciu humoru, gdziekolwiek się pojawił, szybko zdobywał sympatię i uznanie miejscowej społeczności, która chętnie pomagała mu w poszukiwaniach i łapaniu nowych okazów. W Afryce był znany jako "pan Motyl", a co rano z okolicznych wiosek gromadzili się ludzie, przynosząc różnorodne okazy.

Przez czterdzieści lat stworzył jedną z największych na świecie prywatnych kolekcji najpiękniejszych i najrzadszych motyli, zarówno dziennych, jak i nocnych.